

O P L E G N O T I T I E

integraal beeldkwaliteitsplan
buitenruimte en architectuur
centrumgebied kersenboogerd

H O O R N

september 2021

wU r c k

architectuur stedenbouw landschap

wijkniveau

Inleiding

Het door wUrck opgestelde Integraal BKP buitenruimte en architectuur voor Centrumgebied Kersenboogerd bevat een ruim palet aan mogelijke ingrepen die gedaan kunnen worden in de wijk. De Gemeente en Intermaris kunnen in samenspraak met bewoners en andere stakeholders een keuze maken uit deze mogelijke ingrepen.

Aan wUrck is de vraag gesteld om een oplegnotitie op te stellen bij het Integraal BKP waarin we per buurt aangeven welke maatregelen het meeste effect sorteren en daarom prioriteit hebben boven andere mogelijke ingrepen.

Aanpak

Met het beeldkwaliteit plan in de hand hebben we nogmaals de verschillende buurten verkend. Vervolgens zijn in een interne workshop de verschillende maatregelen die we in het BKP hebben voorgesteld 'afgepeld' en hun potentiële bijdrage aan een snelle, effectieve verbetering van de architectonische en (stads)landschappelijke kwaliteit ingeschat.

Door de buurt lopend vallen een aantal punten op die aandacht behoeven. Maatregelen die 'quick-wins' zijn, maatregelen die relatief veel effect sorteren en maatregelen die als voorwaardelijk kunnen worden gezien voor andere, wenselijke, ontwikkelingen. Voor de prioriteiten per buurt te benoemen hebben we allereerst een inventarisatie gemaakt van algemene prioriteiten op wijkniveau.

We hebben nogmaals per fiets het hele plangebied verkend, echter ditmaal met het BKP in de hand (en het hoofd). Hieronder een korte foto-impressie van de buurt en wat wij daar aan hebben getroffen.

Prioriteiten op wijkniveau

Mobiliteit

- De strengen zijn de kwalitatieve structurerende lijnen voor het langzaam verkeer. Alle ingrepen die bijdragen aan een verbetering van het functioneren én het beeld van de strengen verdienen prioriteit. Daarbij kan gedacht worden aan: parkeervrij maken, completeren bijvoorbeeld aan de zuidzijde van het stadsplein, of verbeteren, zoals bijvoorbeeld een goede verbinding voor voetgangers tussen het Betje Wolffplein en de Rondeelstraat.
- Er is veel gesproken over voordelen en nadelen van het op sommige plekken instellen van eenrichtingsverkeer. Dat zal per buurt onderzocht moeten worden. Om het archetypische beeld en profiel van 'de gracht' te versterken bevelen we aan daar als eerste aandacht aan te besteden.
- Reguleren parkeermogelijkheden in de buurten. We hebben in het voortraject immers geconstateerd wat de effecten zijn van het informele parkeren tegen de trottoirband in de openbare hoofdruimte met betrekking tot zowel het beeld als de verkeersveiligheid. Andersom geldt ook dat de relatief lege parkeerplaatsen in de binnenterreinen een 'unheimisch' beeld opleveren, het is niet prettig daar te komen.

Groenaanpak en buitenruimte

- We zijn in onze laatste veldverkenning aangesproken door buurtbewoners over de erbarmelijke staat van onderhoud van de verharding, met name het verwijderen van onkruid tussen de straatstenen en tegen trottoirbanden lijkt inmiddels opgegeven. Een actieplan om de hele wijk in een korte tijd onkruidvrij te maken zou veel goodwill bij bewoners kunnen kweken!
- In combinatie met voorgaande is ook de aanpak (lees: verwijderen of sterk insnoeien) van onderbegroeiing aan de randen van de parkjes en plantsoenen een relatief eenvoudige quick-win.
- 'Ontharden': vooruitlopend op herinrichtingen kan het beeld van verscheidene straten al sterk verbeteren door het aanbrengen van geveltuinten en het verbeteren van voortuinsituaties. Het verdient aanbeveling dit te doen in samenspraak met bewoners (steeds op relatief kleine, overzichtelijke schaal)
- In de herinrichtingsprincipes in het BKP hadden we in principe al een prioritering aangegeven. Het ging daarbij om het gebruik van een mooi materiaal voor de stoepen direct grenzend aan de woningen. Hier liggen, in relatie tot de vorige bullit, ook kansen om werk te maken. Voor de overige materialen zoveel mogelijk uitgaan van hergebruik (en eventueel vervanging in een verdere toekomst).
- De aanpak van de collectieve binnentuinen moet gepaard gaan met een prikkel richting bewoners om de private achtertuinen aan te pakken. Het een zal niet slagen zonder het ander.

Architectuur

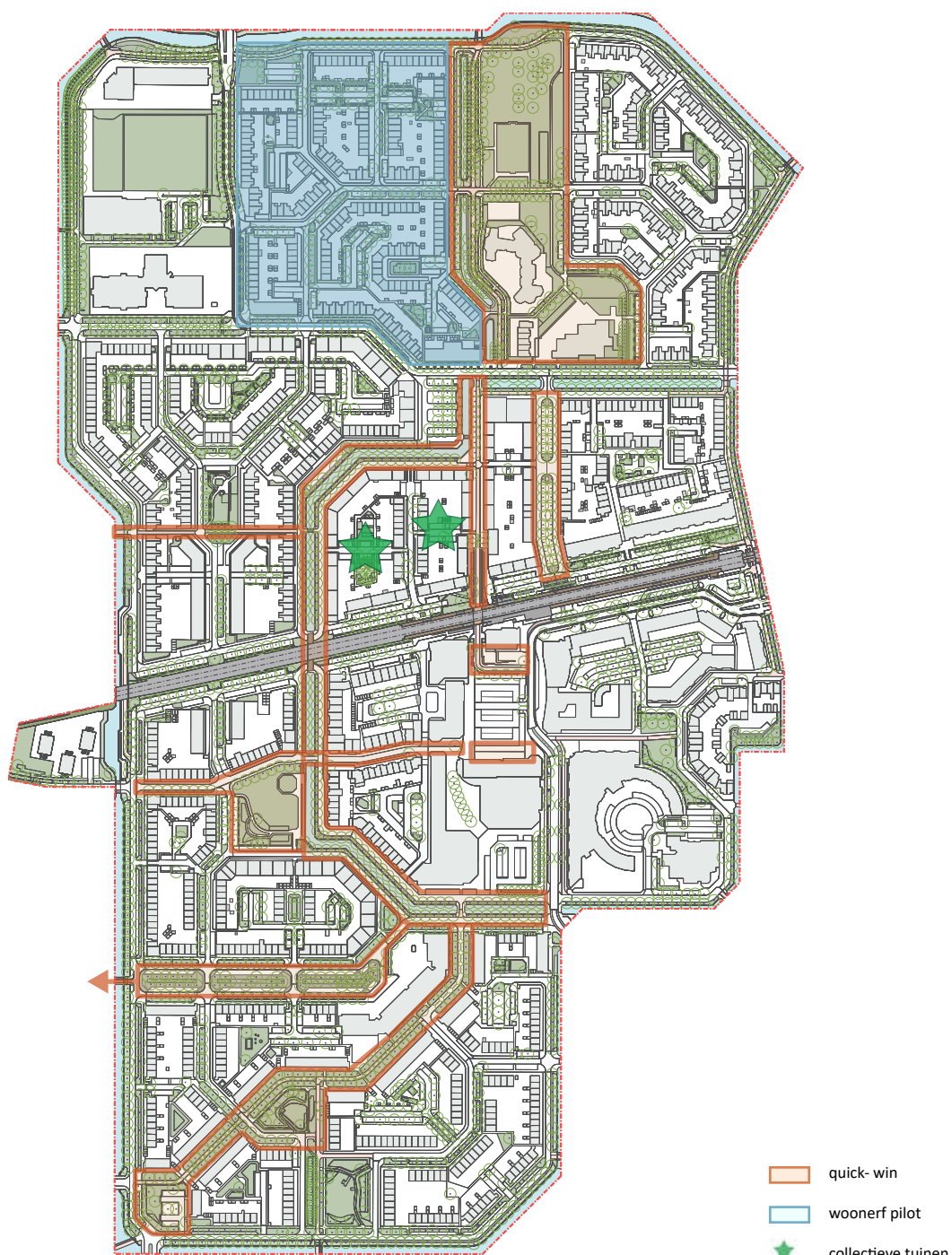
- Van de ingrepen die in het BKP worden benoemd op het niveau van de woningen het bouwblok, is het afsluiten van binnenterreinen, portieken en galerijen wellicht hetgeen voor bewoners het meest effect sorteert voor wat betreft het gevoel van een veilige woonomgeving. Deze maatregel kan eventueel uitgevoerd worden onafhankelijk van onderhouds- en renovatiewerkzaamheden indien gewenst. Bij deze ingreep ligt ook een belangrijke relatie met het sociale domein. Het bewerkstelt immers een duidelijkere afbakening van het 'mijn en dijn' waardoor een gemeenschappelijk gebruik van de binnenterreinen een grotere kans van slagen zal hebben. Het ligt daarom voor de hand een pilot voor de binnenterreinen te combineren met een bouwkundige ingreep in de ontsluitingsstructuur van het bouwblok en tegelijkertijd een herinrichtingsontwerp samen met bewoners op te stellen.
- Een goede overgang tussen privé en openbaar heeft niet enkel een grote positieve invloed op het straatbeeld; ook hier ligt een onmiskenbare link op het sociale vlak. Dit zijn de plekken waar burens elkaar kunnen ontmoeten op dagelijkse basis. Informeel, ongedwongen en zonder verplichtingen. Het biedt de vereenzaamde bewoners op een laagdrempelige wijze de mogelijkheid om contact te komen met burens en passanten. Bouwkundige ingrepen die hierop inspelen haal je daarom het liefst naar voren.
- Architectonische ingrepen die verder gaan dan 'beautification', maar betekenis hebben voor bijvoorbeeld een levendiger of veiliger straatbeeld verdienen voorrang. Vanuit dat perspectief geef je beschikbare budgetten bijvoorbeeld liever uit aan een verbeterde relatie tussen de begane grond en de straat dan aan bijvoorbeeld keramische dakpannen.
- Overigens zijn zaken als schoonmaken van het metselwerk, herstel van voegwerk en schilderwerk (per buurt een eigen kleur) zaken die bewoners vertrouwen geven dat er iets gebeurt, dat iemand zich om de buurt bekommert. In die zin is dat vergelijkbaar met het effect van 'groot onderhoud' aan het groen en de bestrating en ook met de ergernis bij bewoners die daaraan voorafgaat.

Op de volgende pagina's gaan we in op de afzonderlijke buurten. We laten daarbij steeds aan de hand van foto's een beeld zien van de buurt en stellen de maatregelen voor. De maatregelen per buurt komen deels overeen met de hiervoor al benoemde algemene maatregelen.

Aandachtsgebieden voor quick-wins

Naast prioritering op de maatregel zelf kan je ook kijken naar zones waar, los van de fasering van het warmtenet, door geconcentreerd ingrijpen met een paar maatregelen veel effect wordt gesorteerd. Op onderstaand kaartbeeld zijn die zones aangegeven. In de beschrijving per buurt wordt duidelijk welke maatregel het betreft.

De buurten Grutto en Reiger vormen nog een uitzondering hierop. Bij hernieuwde kennismaking viel ons op dat hier veel situaties zijn waar de voortuin direct grenst aan de rijbaan, dus zonder stoep ertussen. Dat zou eventueel opgelost kunnen worden door de rijbaan te versmallen (eenrichtingsverkeer instellen ten gunste van een extra stoep). Maar hier zou ook onderzocht kunnen worden hoe de maatregelen uit het Beeldkwaliteitsplan zouden uitpakken als we uit zouden gaan van een inrichting als woonerf.

pergola/patio/prieel

niet aantrekkelijke inrichting binnenterreinen

slecht onderhoud van speeltoestellen, nergens schommels

relatie tussen wonen en openbare ruimte is minimaal

niet afsluitbare binnenterreinen zorgen voor kruip-door-sluip-door

achterstallig onderhoud openbare ruimte

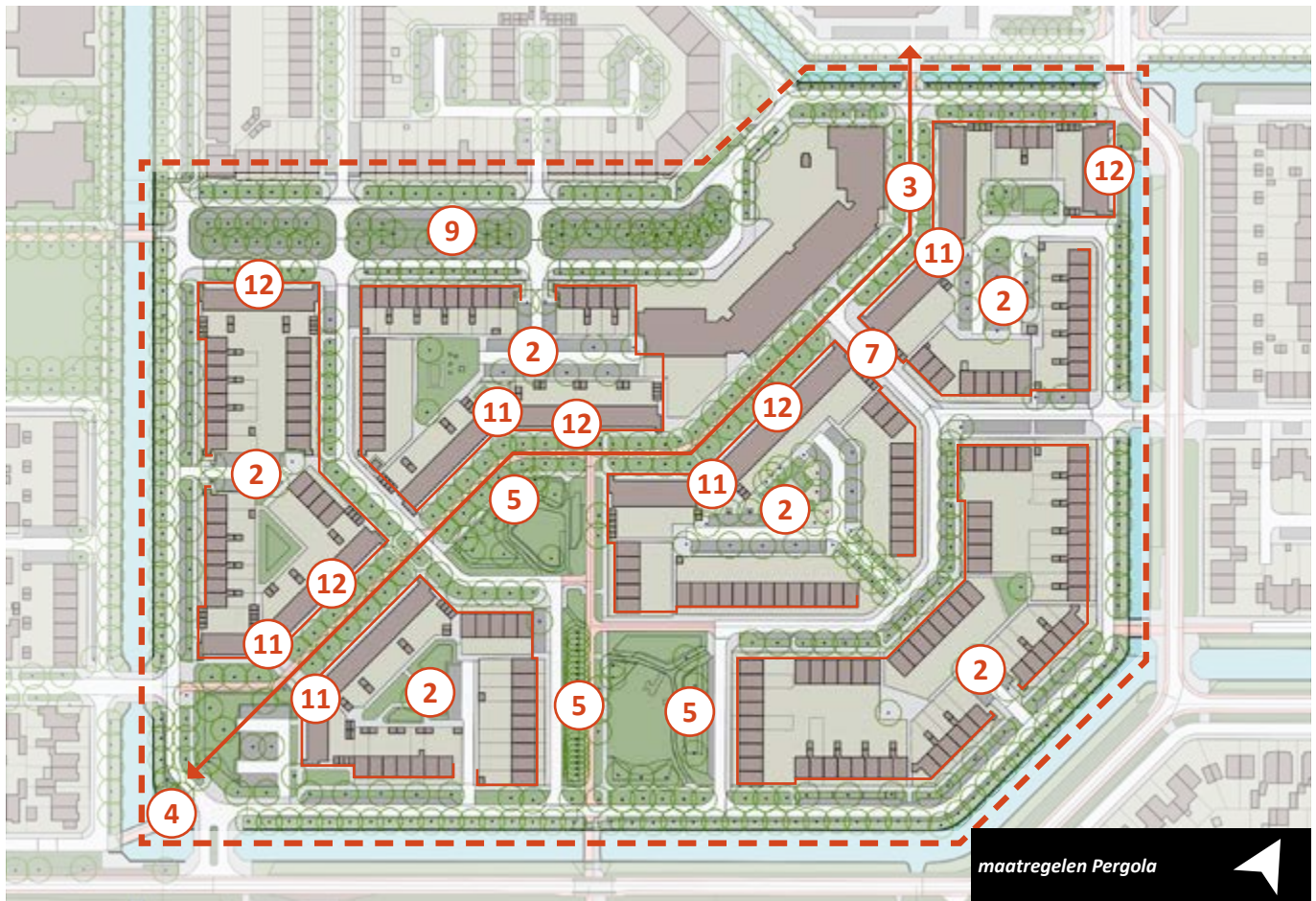
verwijderen en sterk insnoeien van onderbegroeiing

open portieken zorgen voor problemen

veel verharding en anonieme bergingen

mobiliteit

1. Reguleren van het parkeren in parkeervakken;
2. Herinrichten binnenhoven, primair voor parkeren, zodat deze beter worden benut;
3. Streng volledig als fietsroute inrichten, het kleine stukje dat nu als straat is ingericht komt dan te vervallen en wordt dus ook fietspad.
4. Heldere entree maken op pleintje kruising Pergola en Amstelweg.

groen en verharding

5. Wonen meer betrekken op het groen door dichtgegroeide bosschages open te maken, zichtlijnen te introduceren;
6. Een beter onderhoudsregime, verwaarlozing door gemeente en Interimaris zorgt voor verwaarlozing door bewoners;
7. Vergroenen en ontharden;
8. Nieuwe verharding in de voetpaden, hergebruik van materiaal in de rijlopers en parkeervakken;
9. Geulweg herinrichten met langsparkeren, meer open groen en wandelpad in het middengebied.

woningen

10. Afsluiten brandgangen;
11. Realiseren nieuwe portieken aan de streng in de oksel van de beneden bovenwoningen, bergingen die nu anoniem aan de straat staan (zie foto rechtsonder) integreren in dit nieuwe portiek;
12. Verbeteren relatie tussen wonen en openbaar gebied, met name bij de woningen onder de arcade. Minimale ingreep is de ruimte onder de galerij in te richten als voortuin of Delftse stoep zodat deze ruimte gaat horen bij de woning. Op dit moment is het een stukje niemandland waar niemand loopt en waar bewoners maar sporadisch gebruik van maken;
13. Dakpannen vervangen zijn in het onderhoud geen prioriteit;
14. PV-panelen op de woningen in aaneengesloten vlakken;
15. Nieuwe hekwerken met patroon langs de galerijen;
16. Kleuren inzetten per buurt.

stijl/messing/groef/dorpel

mobiliteit

1. Reguleren van het parkeren in parkeervakken;
2. Herinrichten binnenhoven, primair voor parkeren, zodat deze beter worden benut en parkeren op straat kan worden gereduceerd;
3. Streng inrichten zonder langsparkeren.

groen en verharding

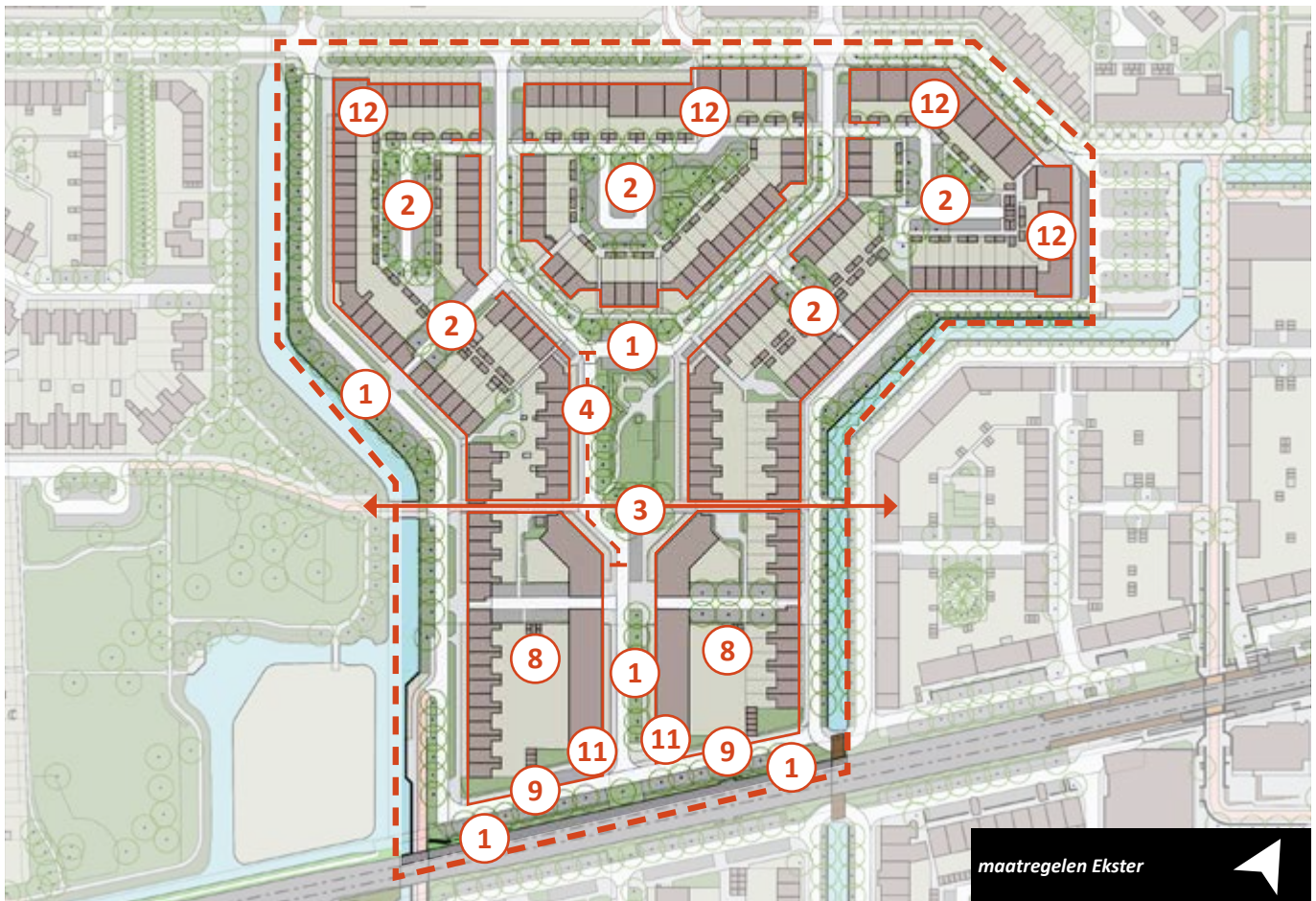
4. Wonen meer betrekken op het groen door dichtgegroeide bosschages open te maken, zichtlijnen te introduceren;
5. Een beter onderhoudsregime, verwaarlozing door gemeente en Interimaris zorgt voor verwaarlozing door bewoners;
6. Nieuwe verharding in de voetpaden, hergebruik van materiaal in de rijlopers en parkeervakken;
7. Prioriteit leggen bij voorzieningen zoals speeltoestellen in het buurtplantsoen, niet bij speelvoorzieningen in de binnenhoven.

woningen

8. Afsluiten brandgangen;
9. Alle portieken afsluiten met goed ontworpen hekwerken die bijdragen aan de identiteit van de buurt. Deze zouden ca. 30 cm voor de gevel, als een soort mini-uitbouw, kunnen worden gerealiseerd. Daarmee wordt een houtje-touwtje oplossing bij de opgaande trap voorkomen;
10. Voortuinen die niet direct bereikbaar zijn vanuit de woningen toegankelijk maken door gevelopeningen uit te zagen;
11. Dakpannen vervangen zijn in het onderhoud geen prioriteit;
12. PV-panelen op de woningen in aaneengesloten vlakken;
13. Nieuwe hekwerken met patroon;
14. Kleuren inzetten per buurt.

ekster/lijster/koolmees

mobiliteit

1. Reguleren van het parkeren in parkeervakken;
2. Herinrichten binnenhoven, primair voor parkeren, zodat deze beter worden benut en parkeren op straat kan worden gereduceerd;
3. Doorgaande fietsroute aantrekkelijker, groener en sociaal veiliger inrichten;
4. Doorgaande weg van noord naar zuid laten vervallen, park van gevel tot gevel;

groen en verharding

5. Wonen meer betrekken op het groen door dichtgegroeide bosschages open te maken, zichtlijnen te introduceren;
6. Een beter onderhoudsregime, verwaarlozing door gemeente en Interimaris zorgt voor verwaarlozing door bewoners;
7. Nieuwe verharding in de voetpaden, hergebruik van materiaal in de rijlopers en parkeervakken.
8. Collectieve tuinen realiseren in de blokken aan het spoor, in samenhang met nieuwbouw.

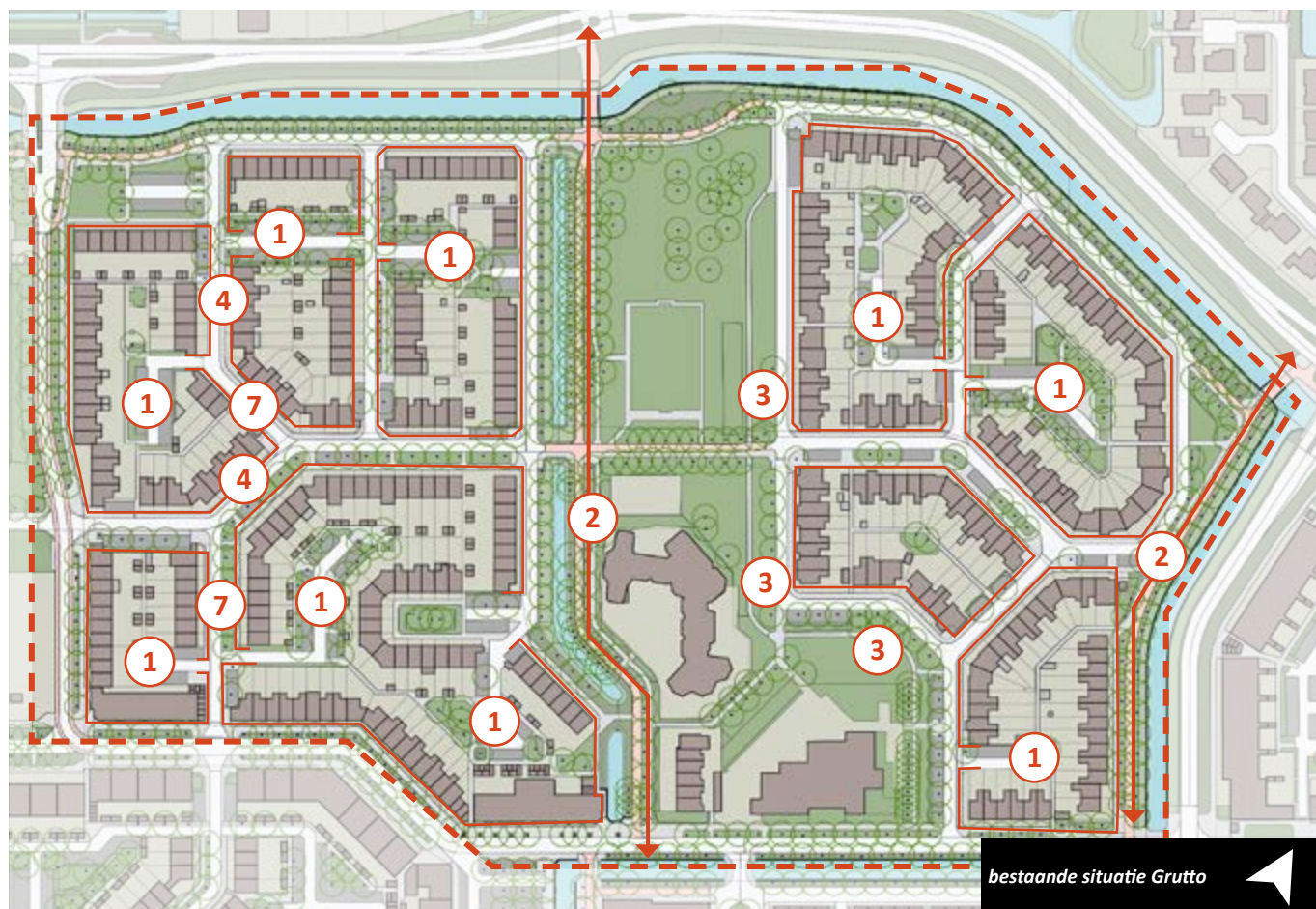
woningen

9. Koppen aan het spoor dichtbouwen;
10. Afsluiten brandgangen;
11. Realiseren nieuwe portieken voor de beneden bovenwoningen in samenhang met nieuwbouw op de koppen;
12. Alle portieken afsluiten met goed ontworpen hekwerken die bijdragen aan de identiteit van de buurt. Deze zouden ca. 30 cm voor de gevel, als een soort mini-uitbouw, kunnen worden gerealiseerd. Daarmee wordt een houtje-touwtje oplossing bij de opgaande trap voorkomen;
13. Voortuinen die niet direct bereikbaar zijn vanuit de woningen toegankelijk maken door gevelopeningen uit te zagen;
14. Dakpannen vervangen zijn in het onderhoud geen prioriteit;
15. PV-panelen op de woningen in aaneengesloten vlakken;
16. Nieuwe hekwerken met patroon;
17. Kleuren inzetten per buurt.

grutto/reiger/nachtegaal

GRUTTO

mobiliteit

1. Reguleren van het parkeren in parkeervakken. Herinrichten binnenhoven zodat deze beter worden benut;
2. Fietsroute als nieuwe Streng beschouwen.

groen en verharding

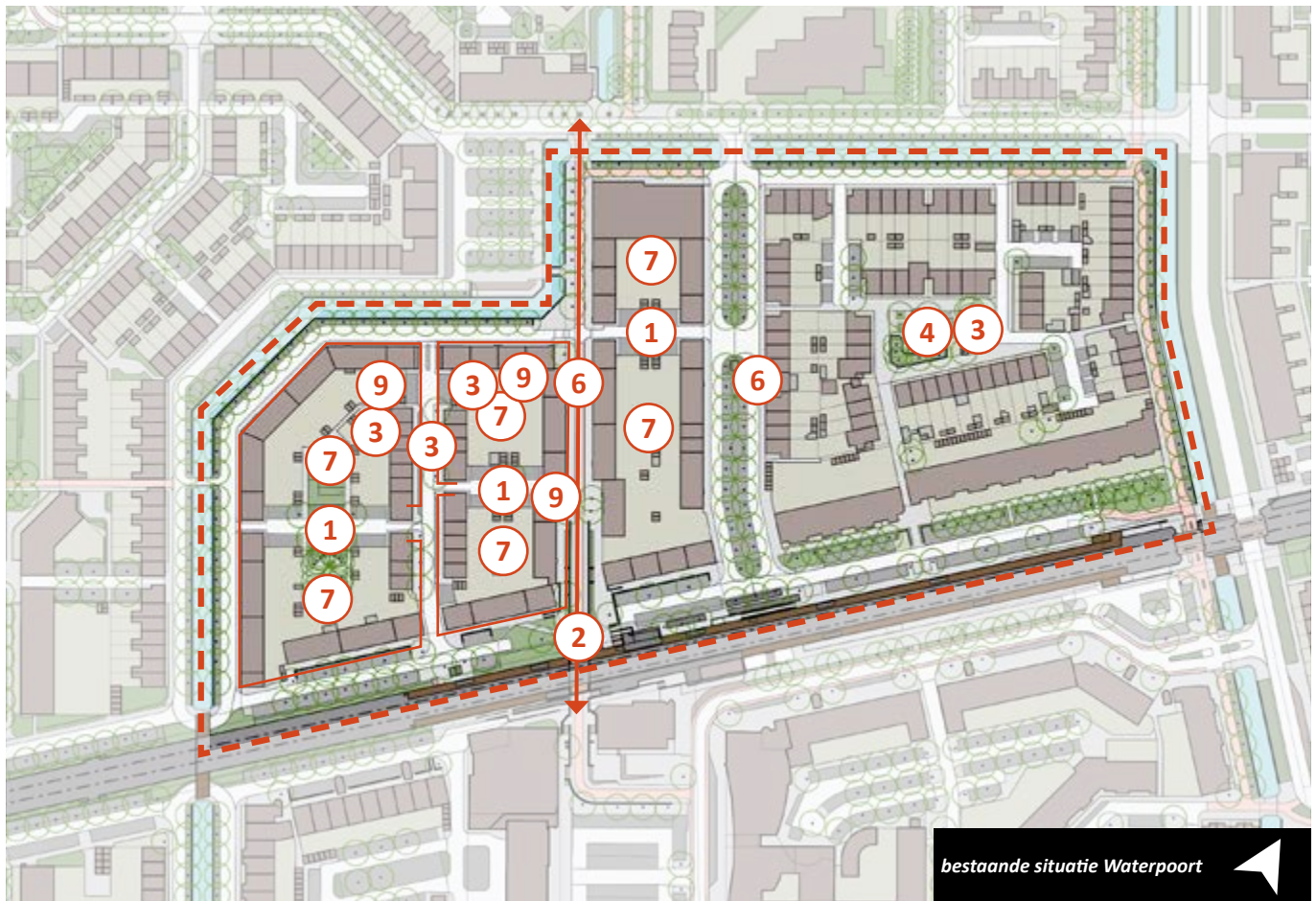
3. Wonen meer betrekken op het groen door dichtgegroeide bosschages open te maken, zichtlijnen te introduceren;
4. Een beter onderhoudsregime, verwaarlozing door gemeente en Interimaris zorgt voor verwaarlozing door bewoners;
5. Vergroenen en ontharden
6. Nieuwe verharding in de voetpaden, hergebruik van materiaal in de rijlopers en parkeervakken.
7. Pilot woonerf.

woningen

8. Afsluiten brandgangen en portieken;
9. Dakpannen vervangen zijn in het onderhoud geen prioriteit;
10. Nieuwe hekwerken met patroon;
11. Kleuren inzetten per buurt.

waterpoort/rondeel/bastion

mobiliteit

1. Reguleren van het parkeren in parkeervakken. Herinrichten binnenhoven zodat deze beter worden benut;
2. Streng volledig als fietsroute inrichten;

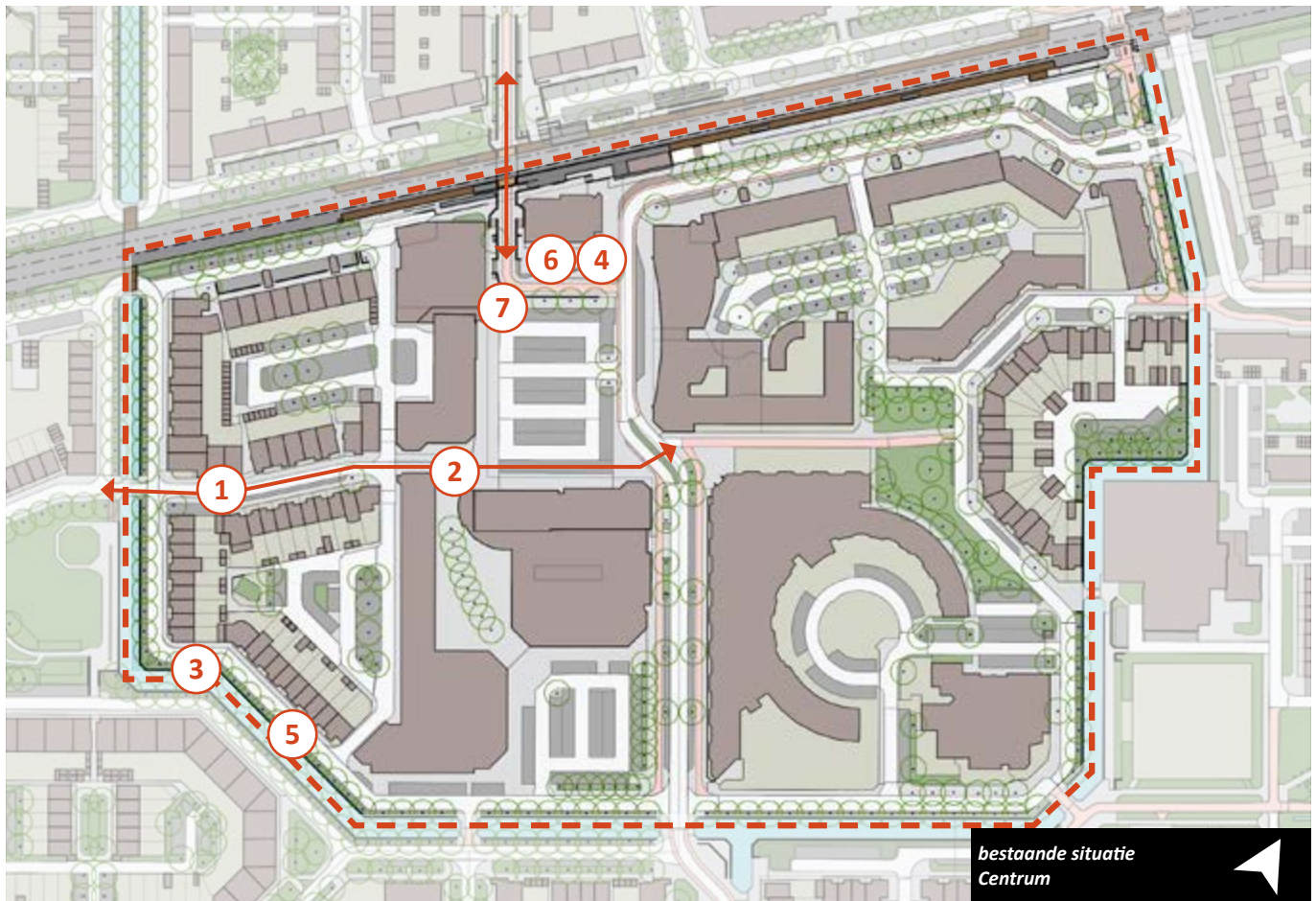
groen en verharding

3. Een beter onderhoudsregime, verwaarlozing door gemeente en Interimaris veroorzaakt verwaarlozing door bewoners;
4. Vergroenen en ontharden;
5. Nieuwe verharding in de voetpaden, hergebruik van materiaal in de rijlopers en parkeervakken;
6. Introduceren van geveltuinen in Rondeelstraat en Kasteellaan;
7. Collectieve binnentuinen;
8. Wonen meer betrekken op het groen door dichtgegroeide bosschages open te maken, zichtlijnen te introduceren.

woningen

9. Afsluiten brandgangen en portieken;
10. Dakpannen vervangen zijn in het onderhoud geen prioriteit;
11. Nieuwe hekwerken met patroon;
12. Kleuren inzetten per buurt.

mobiliteit

1. Streng volledig als fietsroute inrichten, parkeren voor auto's onmogelijk maken;
2. Fietsroute als vrijliggend fietspad over het Betje Wolffplein doortrekken;
3. Introductie eenrichtingsverkeer (i.c.m. verkeerscirculatieplan voor de buurt en herinrichting profiel gracht).

groen en verharding

4. Vergroenen en ontharden;
5. Nieuwe verharding in de voetpaden, hergebruik van materiaal in de rijlopers en parkeervakken;
6. Terrasruimte introduceren tussen parkeren Betje Wolffplein en 'stationsgebouw' i.c.m. (tijdelijke) buitenkeuken;
7. Streng vanuit het noorden voor voetgangers versterken d.m.v. 'landschapstrap' naar het Betje Wolffplein.

woningen

In het BKP hebben we voor het centrum geen concrete maatregelen opgenomen voor de woningen. We hebben wel een concept neergelegd voor toekomstige ontwikkelingen in het centrum. Daarbij stellen we dat diversiteit in bebouwing juist passend is bij het karakter van het centrum. Bepaalde problematiek speelt natuurlijk ook in het centrum. Een belangrijke ingreep die ook in het centrum effect zal sorteren is het afsluiten van brandgangen en portieken om op die manier kruip-door-sluip-door bewegingen tegen te gaan.

wUrck

architectuur stedenbouw landschap